

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBINIŲ SOCIALINĖS GLOBOS ĮSTAIGŲ FINANSAVIMAS

2011 m. lapkričio 22 d. Nr. VA-P-10-1-18
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-01-04 pavedimą Nr. P-10-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Virginija Paunksnienė (grupės vadovė)

Birutė Giniotienė

Jurgita Jokubauskienė (iki 2011-04-28)

Viktorija Kazakova (nuo 2011-08-01)

Auditas pradėtas 2011-01-05

Auditas baigtas 2011-11-22

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Lietuvoje 2010 m. buvo 222 socialinės globos įstaigos (38 valstybinės, 120 savivaldybių, kitos 64 – visuomeninių organizacijų, parapijų ir privačios įstaigos), kuriose metų pabaigoje gyveno 14,8 tūkst. asmenų. Valstybinėse socialinės globos įstaigose, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2010 m. pabaigoje gyveno 7,1 tūkst. asmenų, iš jų 5,7 tūkst. asmenų (80 proc.), kurių ilgalaikės socialinės globos paslaugos finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų. Valstybinėms socialinės globos įstaigoms iš valstybės biudžeto 2010 m. skirta 143 mln. Lt, 2011 m. – 134 mln. Lt. Audito metu nagrinėtas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nuo 2010-07-01 perduotų 37 valstybinių socialinės globos įstaigų, teikiančių ilgalaikės socialinės globos paslaugas, finansavimas.

Priėmus Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, 2007 m. pasikeitė socialines paslaugas teikiančių įstaigų finansavimo modelis – pereita nuo biudžetinio įstaigų finansavimo prie paslaugų finansavimo modelio. Savivaldybės, organizuodamos socialinių paslaugų teikimą savo teritorijos gyventojams, valstybinėms socialinės globos įstaigoms už teikiamas paslaugas apmoka iš savivaldybių biudžetų lėšų pagal sutartis su paslaugas teikiančia įstaiga. Tik ilgalaikė socialinė globa senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, vaikams su negalia, likusiems be tėvų globos vaikams, iki 2007-01-01 pradėjusiems ją gauti apskričių viršininkų socialinių paslaugų įstaigose, finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, skiriant lėšas įstaigos išlaikymui.

Valstybinių socialinės globos įstaigų finansavimo planavimas neužtikrina efektyvaus valstybės biudžeto lėšų paskirstymo, nes valstybinėms socialinės globos įstaigoms valstybės biudžeto lėšos skiriamos neatsižvelgiant į asmenų, kurių ilgalaikė socialinė globa finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, skaičių ir nustatytą ilgalaikės socialinės globos kainą, nevertinamos valstybinių socialinės globos įstaigų planuojamos išlaidos iš visų finansavimo šaltinių. Mažėjant asmenų, kurių ilgalaikė socialinė globa finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, skaičiui, valstybinėms socialinės globos įstaigoms planuojamos valstybės biudžeto lėšos nesikeičia.

Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje nėra aiškiai reglamentuotas ilgalaikės socialinės globos kainos apskaičiavimas, todėl valstybinės socialinės globos įstaigos naudoja skirtingus planuojamų lėšų ir asmenų, kuriems teikiamos paslaugos, duomenis. Todėl vienais atvejais ilgalaikės socialinės globos kaina padidinama, kitais – sumažinama. Nėra nustatyti išlaidų, tiesiogiai susijusių su ilgalaikės socialinės globos paslaugas gaunančių asmenų poreikiais, finansiniai normatyvai, o tai sudaro prielaidas valstybinėms socialinės globos įstaigoms išlaidas vienam asmeniui planuoti skirtingo dydžio. Planuojamos išlaidos patalynei ir aprangai, kitoms prekėms ir paslaugoms valstybinėse socialinės globos įstaigose skiriasi kelis kartus.

Audito metu nagrinėtas ir valstybės investicijų programos lėšų planavimas valstybinių socialinės globos įstaigų investicijų projektams. Audito metu nustatyta, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2008–2011 m. atrinkdama valstybinių socialinės globos įstaigų investicijų projektus, nenustatė projektų atrankos kriterijų ir jų reikšmių, siūlė finansuoti investicijų projektus, neatsižvelgdama į valstybinių socialinės globos įstaigų pastatų ir gyvenamosios aplinkos būklę.

Pateiktos rekomendacijos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai tobulinti ilgalaikės socialinės globos kainos apskaičiavimą, valstybinėms socialinės globos įstaigoms skiriamų valstybės biudžeto lėšų planavimą ir investicijų projektų atrankos procesą, nustatyti finansinius normatyvus ilgalaikės socialinės globos išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su paslaugas gaunančių asmenų poreikiais.